

Innovatieve vormen van kinderopvang voor inburgeraars en WWB'ers

augustus 2009 - augustus 2010

Voor met name de grote steden is kinderopvang vaak het knelpunt voor het starten van een inburgerings – of reïntegratietraject. Omdat de reguliere kinderopvang niet goed aansluit bij de inburgeringstrajecten heeft VROM voor 2010 middelen ter beschikking gesteld om te experimenteren met alternatieve vormen van kinderopvang voor inburgeraars. De gemeente Den Haag diende een voorstel in en pakte de grootste knelpunten aan. Hieronder is beschreven wat die knelpunten waren en hoe Den Haag in de periode van augustus 2009 tot augustus 2010 oplossingen zocht en vond. Op basis van een evaluatie is eind 2010 besloten om alleen een vorm van kortdurende opvang te continueren na de pilotperiode.

In dit stuk komen achtereenvolgens aan de orde:

- 1. De Haagse knelpunten**
- 2. Zoeken naar oplossingen**
- 3. Dienst SZW neemt de regie**
- 4. Innovatieve kinderopvang voor inburgeraars**
- 5. Evaluatie**
- 6. Het belang van communicatie**
- 7. Tips voor gemeenten**

Bijlagen pilotbeschrijvingen

Den Haag, maart 2011

1. De Haagse knelpunten

De afdeling Den Haag OpMaat, de vier Startbanen en de vijf Werkpleinen, allen onderdeel van de dienst SZW (SZW), signaleerden de afgelopen jaren regelmatig dat kinderopvang een knelpunt is. In het eerste kwartaal van 2008 ontstond binnen de gemeente Den Haag, ook politiek, het beeld dat de grote wachtlijsten voor kinderopvang de start van re-integratie- en inburgeringstrajecten bemoeilijkten. Bij de dSZW waren op dat moment geen betrouwbare cijfers over de omvang van de wachtlijst voorhanden. Wel was duidelijk dat er wachtlijsten bestonden bij reguliere kindercentra. In dezelfde periode besloot de aanbieder van inburgeringstrajecten de bestaande overeenkomst met een kinderopvangorganisatie voor de opvang van kinderen (0-4 jaar) van verplichte inburgeraars per augustus 2008 te beëindigen. De directie van de dSZW besloot opdracht te geven voor het realiseren van structurele oplossingen, zodat kinderopvang geen belemmering meer vormt voor het starten van een traject, voor zowel WWB'ers als inburgeraars.

Den Haag OpMaat

De afdeling Den Haag OpMaat is het loket voor ondermeer inburgering, schuldhulpverlening, sociaal-juridisch advies, voorzieningen gehandicapten, huishoudelijke verzorging en armoedeverzoeken. Den Haag OpMaat is het resultaat van een bundeling van voorzieningen die voorheen apart werden aangeboden. Met de multidisciplinaire aanpak zorgt Den Haag OpMaat voor een netwerk waarbinnen alle hulpverlenende instanties die betrokken zijn bij een klant, samenwerken aan het oplossen van problemen.

Startbanen en Werkpleinen

Gemeente Den Haag heeft vier Startbaan- en vijf Werkpleinlocaties. Startbaan is het re-integratiebedrijf van de gemeente Den Haag. Bij de Werkpleinen kunnen mensen terecht voor alle vragen, aanvragen en informatie over werk en inkomen.

2. Zoeken naar oplossingen

Op basis van een eerste onderzoek nam de dienst dSZW in juni 2008 een aantal besluiten:

- *dSZW neemt de regie*

De dSZW voert zelf de regie. Zo heeft de dienst direct invloed op het aanvragen van de kinderopvang, de plaatsing, het administratieve proces en de financiële afhandeling.

- *focus op opvang voor 0-4 jarige kinderen*

De dSZW neemt (nog) geen specifieke actie op buitenschoolse opvang voor kinderen van 4-12 jaar. Daar geldt namelijk de extra complicerende factor dat ook aansluiting bij de basisscholen geregeld moet worden.

Het uitgangspunt van SZW is dat kinderen zoveel mogelijk bij bestaande reguliere kinderopvangorganisaties worden geplaatst.

De dienst OCW van Den Haag stimuleert de uitbreiding van de capaciteit aan buitenschoolse opvang. Hiervoor is eind 2008 door de gemeente Den Haag een convenant afgesloten met alle schoolbesturen en kinderopvangorganisaties.

- *uitbreiden van de capaciteit én het ontwikkelen van innovatieve kinderopvang*

In 2008 was alleen kinderopvang volgens de financiering van de Wet kinderopvang beschikbaar. Maar de wachtlijsten bij de reguliere kinderopvang waren groot en het proces van aanvraag en financiering van kinderopvang onder de Wet kinderopvang complex.

Daarom besloot de dSZW óók innovatieve vormen van opvang voor kinderen van inburgeraars te ontwikkelen.

3. Dienst SZW neemt de regie

De Wet kinderopvang regelt de financiering en de kwaliteit van kinderopvang. Voor doelgroepouders, in dit verband re-integratieklanten en verplichte inburgeraars, is de financiering tripartiet:

- de inkomensafhankelijke tegemoetkoming van de rijksoverheid via de Belastingdienst;
- 1/6 deel van de kosten per ouder via de gemeente;
- een inkomensafhankelijke bijdrage van de ouders.

Ouders krijgen pas een rijksbijdrage wanneer zij een beschikking van de gemeente voor de gemeentelijke tegemoetkoming hebben. De gemeentelijke beschikking baseert zich weer op een kinderopvangaanbod in de vorm van een offerte of overeenkomst waarin minimaal de startdatum, de omvang van de opvang en de NAW-gegevens van de ouders(s), het kind en het kindercentrum zijn vermeld.

Deze wijze van financiering, gekoppeld aan de volgorde van de onderdelen zorgt voor een lange doorlooptijd:

- een paar weken tot een paar maanden voor het aanmelden en plaatsen (afhankelijk van de communicatie tussen kinderopvangorganisatie, ouder en traject);
- vervolgens zes tot acht weken voor het afgeven van de gemeentelijke beschikking;
- vervolgens zes tot acht weken voor de beschikking van de Belastingdienst.

Binnen deze periode kunnen al mutaties zijn ontstaan als gevolg van wijzigingen in het traject.

De Wet kinderopvang stelt de ouder centraal. De ouder ontvangt de tegemoetkoming in de kosten en is verantwoordelijk voor de afronding van het administratieve proces én voor de betaling aan de kinderopvangorganisatie. Juist voor re-integratieklanten en inburgeraars is de administratieve afwikkeling en de financiële verantwoordelijkheid een enorme opgave. Het afbreukrisico is dan ook hoog.

De dSZW besloot de regie over dit hele proces op zich te nemen, en maakte zichzelf verantwoordelijk voor de aanmelding, de plaatsing en het regelen van de financiering. Zowel de Startbanen, de Werkpleinen (voor re-integratieklanten) als Den Haag OpMaat (voor inburgeraars) hebben hard gewerkt om de aanmelding bij de kindercentra en de administratieve en financiële afhandeling van de plaatsing te verbeteren. De gemeente vervult daarbij de regierol.

Voor zowel de reïnteratieklanten bij de Startbanen en de Werkpleinen als voor de inburgeraars bij Den Haag Op Maat wordt de plaatsing en de financiële- en administratieve afhandeling gedaan door een team Kinderopvangspecialisten.

Voor de regierol van de dSZW gelden twee basisvoorwaarden:

1. De dSZW stelt vooraan in het proces met zoveel mogelijke zekerheid vast dat een ouder onder de Wet kinderopvang valt.
2. De ouders machtigen zowel de gemeente als de Belastingdienst om de tegemoetkomingen direct aan de kinderopvangorganisatie over te maken.

Als een ouder een plek aangeboden krijgt van een kinderopvangorganisatie krijgt ook de gemeente hiervan bericht. dSZW vraagt de gemeentelijke beschikking en de beschikking van de Belastingdienst aan op het moment dat de kinderopvangorganisatie de ouders een overeenkomst aanbiedt. De ouders tekenen de overeenkomst, in de wetenschap dat de beschikkingen en de betalingen er komen. Deze werkwijze brengt de totale doorlooptijd terug tot vier weken.

Gedurende de periode dat de gemeente en de belastingdienst nog geen beschikking hebben afgegeven staat de gemeente garant. Als blijkt dat de belasting geen tegemoetkoming verstrekt, bijvoorbeeld doordat de belasting schulden verrekent, wordt de opvang beëindigd. De gemeente staat garant voor de opvangkosten.

Voor de ontwikkeling en implementatie van het interne proces voor zowel verplichte als niet verplichte inburgeraars heeft Den Haag OpMaat een externe projectleider aangetrokken. Het doel is dat ouders zowel een taalaanbod, als een aanbod kinderopvang krijgen. In overleg met de ouders kijkt Den Haag OpMaat welke vorm van opvang het beste aansluit bij de specifieke situatie van de ouders.

Om de efficiency van het bereik van inburgeraars te verhogen experimenteerde de dSZW met een centrale intake voor inburgeraars met kinderen op de wachtlijst voor kinderopvang.

Centrale intake

De dSZW riep verplichte inburgeraars met kinderen van 0-3½ jaar in groepen op. Elke groep kreeg uitleg over inburgering en de verschillende opvangmogelijkheden. Het streven was dat elke ouder met een aanbod voor een taaltraject, indien nodig gekoppeld aan kinderopvang, weg zou gaan.

In praktijk werd al na een paar centrale intakes duidelijk dat er zo weinig (verplichte) inburgeraars zijn met kinderen dat dit niet meer wordt gedaan.

Regie en de relatie met kinderopvangorganisaties

In Den Haag zijn drie grote kinderopvangorganisaties en een aantal kleinere organisaties actief. Kinderopvang aan re-integratieklanten en inburgeraars brengt veel knelpunten met zich mee.

- het ingewikkelde administratieve proces van financiering op basis van de Wet kinderopvang;
- het afstemmen van de opvang met de trajecten van de ouders;
- het beperkt aantal dagdelen dat de ouders afnemen;
- de beperkte duur van de opvang;
- veel wisseling van dagdelen;
- het extra debiteurenrisico;
- niet opzeggen bij afloop van het traject;
- veel 'ongeoorloofd' verzuim;
- de onduidelijke communicatie met Bureau kinderopvang¹, de Werkpleinen en de Den Haag OpMaatloketten.

Toch ziet de dSZW voor re-integratieklanten mogelijkheden bij de reguliere kinderopvangorganisaties. Deze ouders volgen immers langduriger trajecten en gaan uiteindelijk aan het werk. De dSZW verwacht een groot deel van de knelpunten te ondervangen door de regie te nemen over de aanmelding en de afhandeling van het administratieve en financiële proces. Daarom investeert de dSZW in de relatie met de reguliere kinderopvangorganisaties. Betere informatie-uitwisseling én de positieve ervaringen met de nieuwe werkwijze binnen de Werkpleinen hebben de relatie tussen de dSZW en de kinderopvangorganisaties al verbeterd.

¹ Bureau kinderopvang van gemeente Den Haag kent de gemeentelijke beschikking toe en keert de tegemoetkoming uit.

Per januari 2011 is bij Den Haag OpMaat het team kinderopvangspecialisten ontbonden. De reden is dat het relatief veel tijd van de organisatie vraagt voor een relatief klein aantal inburgeraars. De bezuinigingen bij de gemeente, en de noodzaak om keuzes te maken hebben hierbij een rol gespeeld. Met de beëindiging van het contract met Stichting Rijswijkse kinderopvang voor extra plekken voor inburgeraars en reïntegratieklanten en de beëindiging van de opvang op locatie van de taalaanbieder bemiddelt de gemeente feitelijk niet meer in opvang voor inburgeraars.

Voor de reïntegratieklanten wordt het team kinderopvangspecialisten vooralsnog gehandhaafd. Ingegeven door de bezuinigingen zal in 2011 onderzocht worden of het kinderopvangspecialistenteam blijft bestaan of dat de regiefunctie van de gemeente op een andere manier wordt ingevuld. Door de vele mutaties bij de ouders blijft de regiefunctie voor de gemeente een arbeidsintensief proces. In de eerste maanden van 2011 wordt ook inzichtelijk wat het effect van de (hogere) eigen bijdrage is op het gebruik van kinderopvang. Uiteindelijk zal de gemeente een afweging maken tussen kosten en baten van het team kinderopvangspecialisten.

4. Innovatieve kinderopvang voor inburgeraars

Om extra capaciteit kinderopvang voor kinderen (0-4 jaar) van inburgeraars te verkrijgen, startte gemeente Den Haag gefaseerd met drie proefprojecten. Alle projecten zijn per september 2009 operationeel. De extra capaciteit is beschikbaar zolang de projectperiode duurt. Een Stuurgroep evalueert de projecten en de regierol van de gemeente. Gemeente Den Haag wil de ervaringen vervolgens gebruiken om structureel een passend aanbod te realiseren.

De gemeente bood vanaf september 2009 de volgende opvangmogelijkheden:

1. specifieke kindercentra voor kinderen van 0-4 jaar;
2. verlengde voorschool voor kinderen van 2½-4 jaar;
3. opvang in de leslocatie van de ouders voor kinderen van 6 maanden-4 jaar.

Den Haag creëerde extra capaciteit kinderopvang in:

1. Specifieke kindercentra

Stichting Rijswijkse Kindercentra (SRK) biedt vanaf augustus 2008 in drie specifieke kindercentra in de stad 96 kindplaatsen voor kinderen van re-integratieklanten en inburgeraars.² Hier kunnen ongeveer tweehonderd kinderen worden geplaatst. De ouders volgen immers een partimetraject en de kinderopvang is gekoppeld aan de omvang van het traject. De helft van de capaciteit is beschikbaar voor kinderen van WWB'ers, de andere helft voor kinderen van inburgeraars. Hiervoor is gekozen omdat:

- kinderen van WWB'ers gemiddeld drie tot vier hele dagen aanwezig zijn, en kinderen van inburgeraars drie dagdelen. De WWB-kinderen zorgen voor stabiliteit binnen de groep. Dit versterkt de pedagogische kwaliteit van de kinderopvang (inhoudelijke overweging).
- met de WWB-plaatsingen een redelijk bezettingspercentage kan worden bereikt.^{3 4} Zo blijft de compensatie voor onderbezetting relatief laag (kwantitatieve overweging).

Meer informatie over de opvang in de kindercentra van de SRK vindt u in bijlage 1.

2. Verlengde voorschool

Door de normale openingstijden van de voorschool te verlengen, kunnen kinderen van inburgeraars tijdens de lessen van hun ouders hier terecht. Vanaf september 2009 is geëxperimenteerd met een verlengde openingstijd bij peuterspeelzaal De Pretmaker in de Schilderswijk. In deze wijk wonen veel inburgeraars.

Meer informatie over opvang in de verlengde voorschool vindt u in bijlage 2.

3. Taalcursus en kinderopvang in dezelfde locatie

In september 2009 is Capabel, aanbieder van inburgeringscursussen, gestart op een nieuwe locatie in Escamp. In deze wijk woont een substantieel deel van de inburgeraars. Kinderopvangorganisatie Triodus vangt tijdens de lessen kinderen van inburgeraars op in hetzelfde gebouw, in een speciaal daarvoor geschikt gemaakte ruimte. Het betreft een, volgens de Wet kinderopvang, geregistreerd kindercentrum.

² Bij de start in september 2008 is de capaciteit verdeeld: 50% voor re-integratieklanten en 50% voor verplichte inburgeraars. Een deel van deze plaatsen wordt gebruikt voor plaatsing van kinderen van ouders die een alfabetiseringscursus of voortraject voor de inburgering volgen, WEB-ouders en PAVEM-vrouwen.

³ Bij de start van het proefproject met de SRK is een bezetting van 65% afgesproken.

⁴ Vanaf september 2008 tot voorjaar 2010 is de verdeling van de capaciteit bijgesteld, meer plaatsen voor kinderen van WWB-ers en tenslotte los gelaten. Dit om de bezetting zo hoog mogelijk te krijgen. Een bezetting van 85% is gerealiseerd.

De locatie heeft geen buitenruimte. Omdat de kinderen maximaal vier keer per week maximaal drie uur per keer aanwezig zijn, wordt dit acceptabel gevonden. De kinderopvang is voor de ouders gratis. De gemeente financiert de kosten uit eigen middelen, er wordt geen gebruik gemaakt van de financiering van de wet.

De kinderen worden vooraf aangemeld met gegevens over de ouders en het kind. Bij de aanmelding wordt rekening gehouden met 12 beschikbare plaatsen en met de aanname dat een derde van de ouders hun kind niet brengt.

Meer informatie over kinderopvang op de leslocatie vindt u in bijlage 3.

De kinderopvang gebruikt elementen uit een VVE-programma om de (taal)ontwikkeling van de kinderen gestructureerd te kunnen stimuleren tijdens de opvang. De voertaal is Nederlands. Kinderen en ouders met verschillende moedertalen gebruiken het Nederlands als communicatiemiddel.

5. Evaluatie

Medio 2010 zijn de pilots geëvalueerd. Uit de evaluatie bleek dat in praktijk relatief weinig inburgeraars kinderopvang nodig hebben voor het volgen van een inburgeringscursus, slechts tussen de 10-20% van de 'nieuwkomers'. Plaatsing bij reguliere kindercentra blijkt ondanks de intensieve regierol van de gemeente voor inburgeraars niet realiseerbaar te zijn. Een belangrijke oorzaak is dat de cursus van de ouders bestaat uit halve dagen en dat de kinderopvang alleen hele dagen opvang aanbiedt. De plaatsing bij de specifieke kindercentra van SRK heeft tot maximaal 30% bezetting van de capaciteit per locatie geleid. Zonder de plaatsing van kinderen van WWB-ers zijn deze locaties niet rendabel.

Uit de analyse van het gebruik van kinderopvang door WWB'ers blijkt dat er in de periode zomer 2009 tot zomer 2010 meer kinderen bij de reguliere kinderopvangorganisaties zijn geplaatst dan bij de innovatieve locaties. Oorzaak is het meer efficiënte proces van aanmelding en plaatsing door de regie van de gemeente. En doordat er inmiddels minder of geen wachtlijsten zijn bij de kindercentra in de wijken waar veel doelgroepouders wonen, zijn er meer plaatsingsmogelijkheden. Op basis van een kosten baten analyse: extra kosten voor de compensatie van het verlies van onderbezetting en debiteurenrisico, gefinancierd uit eigen middelen van de gemeente, ten opzichte het geringe aantal kinderen van inburgeraars dat is geplaatst in de specifieke kindercentra bij SRK, is in de zomer van 2010 besloten deze centra te sluiten per januari 2011.

Het gebruik van de verlengde voorschool door inburgeraars is te verwaarlozen. De afstand tussen de woning, de voorschool en de leslocatie is een dusdanige belemmering dat ouders hun kind niet willen plaatsen. De drempel om gebruik te maken van de voorschool is nog hoger als er sprake is van meerdere kinderen in een gezin. In juni 2010 is besloten deze pilot vanwege de lage bezetting voortijdig te beëindigen.

De pilot in de leslocatie van de taalaanbieder is succesvol. De bezetting is dusdanig dat de locatie rendabel is. Door de VVE-componenten in het aanbod is er structureel aandacht voor met name de taalontwikkeling van de kinderen. In de locatie is Nederlands niet alleen de voertaal maar ook de enige manier van communiceren. De kinderen en de ouders spreken verschillende moedertalen en kunnen alleen met elkaar communiceren door Nederlands te spreken.

Het ontbreken van een buitenruimte was voor de kinderopvanginstelling Triodus reden om per januari 2011 de opvang te sluiten. Vanwege het beperkte aantal inburgeraars dat een beroep doet op kinderopvang, de veranderde rol van de gemeente vanaf 2012 bij de inburgering en de hoge investeringskosten om elders op locatie van de taalaanbieder een kinderopvang te starten is besloten om deze vorm van opvang niet voort te zetten. Wel wordt op kleine schaal voor de inburgeraars die al van de opvang bij Triodus gebruik maakten en voor nieuwe inburgeraars die echt zelf geen oplossing kunnen vinden opvang geboden op een voormalige opvanglocatie van SRK in het centrum. Een belangrijke succesformule, namelijk opvang op locatie van de taalaanbieder is hiermee vervallen

6. Het belang van communicatie

De dSZW heeft ervaren dat beeldvorming een belangrijke rol speelt bij kinderopvang voor kinderen van inburgeraars:

- Intern, binnen de dSZW, bestond het idee dat het regelen van kinderopvang voor kinderen van inburgeraars ingewikkeld is, en dat de mogelijkheden voor plaatsing beperkt zijn.
- Extern, bij de inburgeraars zelf, is de (meer)waarde van kinderopvang voor de ontwikkeling van hun kinderen onvoldoende bekend. Bovendien denken de ouders dat kinderopvang duur is.
- Extern, bij de kinderopvangorganisaties, overheerst het beeld dat inburgeraars ‘onbetrouwbare klanten’ zijn.

Slechte ervaringen, intern en extern, met kinderopvang belemmeren op emotioneel niveau het bereiken van het doel: ouder(s) op cursus en kind(eren) naar de kinderopvang.

Sinds september 2008 staat tijdens het structurele overleg tussen de gemeente Den Haag, dienst OCW, en de grote kinderopvangorganisaties, de opvang van kinderen van re-integratieklanten en inburgeraars met enige regelmaat geagendeerd. Ook heeft de dSZW de aanpassingen in het ‘interne’ proces (de dSZW als regisseur!) en de extra capaciteit toegelicht. Ondanks dat zeker nog niet alle knelpunten zijn opgelost is de communicatie tussen de gemeente en de kinderopvanginstellingen verbeterd en is het aantal geplaatste kinderen van re-integratieklanten bij de reguliere kindercentra toegenomen. Een van de knelpunten is nog steeds dat ouders –om verschillende redenen -uiteindelijk toch geen gebruik maken van de opvang. Kinderen van inburgeraars worden (nog) niet bij de reguliere kinderopvang geplaatst. Dat er alleen hele dagen opvang afgenomen kan worden en de hoge mutatiegraad spelen hierbij een rol.

Bij de start van de pilots en het besluit om de regie naar de gemeente te halen is ook gestart met het ontwikkelen van een communicatieplan. Dit moet resulteren in consistente en op elkaar afgestemde informatie, en inzet van de meest effectieve communicatiemiddelen. Het plan is op onderdelen uitgevoerd.

Voorafgaand aan de start van de pilots is informatie over de nieuwe opvangmogelijkheden voor kinderen van inburgeraars en WWB’ers op het intranet van de dSZW geplaatst. De toon van deze informatie is positief: er zijn plaatsingsmogelijkheden!

Er is door de kinderopvangspecialisten een werkinstructie geschreven voor de consultants en er is een A 4tje voor ouders met rechten en plichten als ze gebruik maken van de kinderopvang.

6. Tips voor gemeenten

Gemeenten die vergelijkbare interventies overwegen in het proces van aanmelding, plaatsing, en administratieve en financiële afhandeling, en het aanbod van kinderopvang willen uitbreiden, kunnen profiteren van de ervaringen van gemeente Den Haag.

Tips

1. Zorg dat elk jaar duidelijk is welke middelen in het gemeentefonds voor de uitvoering van de wettelijke taak in het kader van doelgroepouders, 1/6 deel per ouder van de kosten kinderopvang⁵ inclusief de uitvoeringskosten, beschikbaar zijn.
2. Inventariseer hoeveel kinderen van inburgeraars en WWB'ers op de wachtlijst voor kinderopvang staan. Maak bij inburgeraars onderscheid tussen verplichte- en niet verplichte inburgeraars. Houd deze gegevens actueel, ook als er geen directe aanleiding voor is.
3. Maak een schatting van de capaciteit kinderopvang die per categorie nodig is. Ga bij inburgeraars uit van 10-20% van de inburgeraars die kinderopvang nodig hebben.
4. Onderzoek of het mogelijk is niet verplichte inburgeraars via het CWI als Nugger te registreren. Als Nugger zijn ze namelijk doelgroep in het kader van de Wet kinderopvang en hebben daardoor recht op financiering.
5. Zoek naar een locatie waar de les voor de ouders en de opvang voor de kinderen in hetzelfde gebouw kan worden aangeboden in de directe woonomgeving van de inburgeraars. Dat biedt de meeste kans op succes.
6. Werk tijdens de ontwikkelfase projectmatig. Stel een projectleider aan voor de duur van het project. Zorg voor borging in de organisatie.
7. Zorg voor tijdelijk en structureel budget. Tijdelijk budget is nodig voor de extra kosten voor specifieke kindercentra, de verlenging van de voorscholen en de opvang die niet onder Wet kinderopvang valt, voor de duur van het project. Structureel budget is nodig voor het inrichten van het proces binnen de dSZW. Ook na de ontwikkelfase zal het proces structureel extra inzet en coördinatie vragen.
8. Betrek de reguliere kinderopvangorganisaties en/of voorscholen bij de plannen.
9. Ontwikkel een communicatieplan, intern en extern.
10. Het idee dat kinderopvang duur is en ingewikkeld om te regelen en dus als knelpunt wordt ervaren is intern een hardnekkig beeld.
11. De ervaring leert dat als de politieke druk afneemt, de bereidheid om uit eigen middelen budget vrij te maken voor de extra kosten voor kinderopvang naast het uitvoeren van de wettelijke taak ook afneemt.

⁵ Elk jaar met een gemaximeerd uurtarief.

Bijlage 1

In deze bijlage wordt een korte beschrijving gegeven van de pilot met SRK. De pilot is per eind 2010 gestopt.

Kindercentra voor doelgroepouders (SRK)

In 2008 realiseerde de gemeente Den Haag extra opvang voor kinderen van inburgeraars en WWB'ers in specifieke kindercentra. De Stichting Rijswijkse Kinderopvang (SRK) exploiteert de centra. De gemeente heeft hiervoor een overeenkomst met de SRK gesloten. Het project is een proef en loopt van september 2008 tot september 2011. Op dit moment zijn drie locaties beschikbaar

Twee doelstellingen

De samenwerking tussen de gemeente Den Haag en de SRK heeft twee doelstellingen:

- het direct beschikbaar hebben van extra plekken;
- een effectief en efficiënt werkproces ontwikkelen. Als dit proces goed loopt, kan de gemeente de werkwijze 'kopieren' naar andere kinderopvangorganisaties.

Voor wie?

De drie specifieke SRK-kindercentra staan open voor kinderen van 0-4 jaar, van ouders uit een van de volgende doelgroepen:

- ouders die een traject volgen in het kader van de Wet werk en bijstand (WWB);
- verplichte inburgeraars;
- inburgeraars die een alfabetiseringscursus volgen;
- PaVEM-vrouwen: migrantenvrouwen die Nederlands leren als voorwaarde voor participatie.

Waar?

De centra bevinden zich aan het Veluweplein, de Brouwersgracht en de Herman Costerstraat. De kindercentra zijn het hele jaar open, met uitzondering van feestdagen. De openingstijden zijn van maandag tot en met vrijdag van 8 tot 18 uur, woensdag tot 13 uur.

Goed voor de kinderen

Kinderopvang is niet alleen bedoeld om de kinderen tijdens het traject van de ouders 'ergens onder te brengen'. Voor de kinderen heeft kinderopvang meerwaarde, zoals spelen met andere kinderen, voorbereiding op de basisschool en taalontwikkeling. SRK werkt met een VVE-programma (voor- en vroegschoolse educatie) om de taalontwikkeling van kinderen te stimuleren.

Kosten?

- Voor WWB'ers en verplichte inburgeraars wordt de opvang bij SRK gefinancierd vanuit de Wet kinderopvang. De financiering bestaat uit een inkomensafhankelijke rijksbijdrage via de Belastingdienst, een gemeentelijke tegemoetkoming (de gemeente treedt hier op als werkgever) en een inkomensafhankelijke ouderbijdrage. De gemeente compenseert deze eigen bijdrage voor WWB'ers. Inburgeraars met een werkende partner betalen wel een eigen bijdrage.
- Ouders die een alfabetiseringscursus volgen en PaVEM-vrouwen vallen *niet* onder de financiering van de Wet kinderopvang. Voor hen stelt OCW Den Haag middelen beschikbaar. De gemeente compenseert de SRK per geplaatst kind voor extra risico's, zoals onderbezetting of het niet ontvangen van de bijdrage van de Belastingdienst.

Aanmelden?

De gemeente meldt kinderen van re-integratieklanten en inburgeraars bij de SRK aan. Het administratieve en financiële proces rond kinderopvang is ingewikkeld. Als dit niet goed wordt geregeld zijn de financiële gevolgen groot, ook voor de ouders. Daarom koos gemeente Den Haag ervoor de aanmelding van de kinderen via specialisten te laten lopen.

- **Re-integratieklanten**
Startbaan- en Werkplein-consulenten melden de kinderen aan via het team kinderopvangspecialisten. De kinderopvangspecialisten melden de kinderen aan bij de SRK of een andere kinderopvanginstelling. Ook zorgen zij voor de afhandeling van het administratieve proces met de Belastingdienst, Bureau kinderopvang en de SRK.
- **Inburgeraars**
Trajectregisseurs van Den Haag OpMaat melden de kinderen via de Den Haag OpMaat kinderopvangspecialisten aan bij de SRK. Zij verzorgen ook de aanmelding van de twee andere kinderopvangvormen specifiek voor inburgeraars: de voorschool en de opvang op locatie van de taalaanbieder.
Voor de ontwikkeling en implementatie van het interne proces voor zowel verplichte als niet verplichte inburgeraars heeft Den Haag OpMaat een externe projectleider. Het doel is dat ouders zowel een taalaanbod, als een aanbod kinderopvang krijgen. In overleg met de ouders kijkt Den Haag OpMaat welke vorm van opvang het beste aansluit bij de specifieke situatie van de ouders.

Bijlage 2

In deze bijlage wordt een korte beschrijving gegeven van de pilot over verlengde voorschool. De pilot is in juli 2010 gestopt.

Combinatie inburgering en voorschool

Gemeente Den Haag onderzoekt of voorschool en inburgeringscursus te combineren zijn. Daarvoor verlengt voorschool De Pretmaker per 24 augustus 2009 zijn openingsduur. Zo sluiten de tijden van de kinderopvang beter aan op de lestijden van inburgeraars.

Voorscholen?

Voorscholen zijn speciale peuterspeelzalen. Ze bieden opvang aan kinderen van 2½-4 jaar. Voorscholen werken met een VVE-programma (voor- en vroegschoolse educatie). Meestal zijn voorscholen gekoppeld aan een basisschool die hetzelfde programma gebruikt. Zo ondervindt het kind weinig tot geen hinder van de overgang van de voorschool naar de basisschool.

De financiering van voorscholen is tweeledig:

- basisfinanciering als peuterspeelzaal (door OCW, uit eigen middelen gemeente Den Haag);
- financiering VVE-component (door OCW, met Rijksmiddelen).

Voorscholen werken met groepen van vijftien kinderen. Ze zijn, net als basisscholen, veertig weken per jaar geopend.

De Pretmaker

De Pretmaker gebruikt het VVE-programma Piramide, dat de ontwikkeling van de kinderen, in het bijzonder de taalontwikkeling, stimuleert. Welzijnsorganisatie Zebra exploiteert de voorschool. De Pretmaker heeft twee groepen. De openingstijden zijn:

- (groep 1) maandag- en donderdagochtend van 8.30 tot 11.30 uur, dinsdag- en vrijdagmiddag van 12.30 tot 15 uur.
- (groep 2) dinsdag- en vrijdagochtend van 8.30 tot 11.30 uur, maandag- en donderdagmiddag van 12.30 tot 15 uur.

Openingstijden verruimd!

Speciaal voor kinderen van inburgeraars verruimt De Pretmaker zijn openingstijden:

- ochtend van 8 tot 12 uur;
- middag van 12.30 tot 15.30 uur.

Door verruiming van de openingstijden kunnen ouders hun kind naar de voorschool brengen, de cursus bijwonen en hun kind weer ophalen. Zelfs met een ouder kind dat naar de basisschool gaat, is dit in principe haalbaar. Mits de afstand tussen wonen, voorschool, eventueel basisschool én inburgeringscursus in ongeveer een half uur te overbruggen is. Kinderen van inburgeraars zijn vrijgesteld van verplichte plaatsing op de basisschool waaraan De Pretmaker is gekoppeld.

Aansluiting les- en opvangtijden

De recente verhuizing van de Capabel naar een locatie in de omgeving van de Pretmaker en de woonomgeving van een deel van de inburgeraars, maakt de combinatie met voorschool De Pretmaker mogelijk. Capabel is op 7 september 2009 gestart met twee groepen op dezelfde dagdelen als de twee groepen van De Pretmaker. De lestijden van Capabel sluiten echter niet naadloos aan:

- twee ochtenden van 9 tot 12 uur;

- een middag van 13 tot 16 uur.

Ouders met kinderen op de voorschool mogen de lessen eerder verlaten om hun kinderen op tijd te halen. Capabel compenseert de gemiste lestijd met individuele aandacht 's ochtend voor aanvang van de les. Ouders hebben drie dagdelen cursus, de kinderen zijn vier dagdelen op de voorschool. Het vierde dagdeel biedt de ouders de mogelijkheid huiswerkopdrachten te maken.

Voor wie?

De opvang bij De Pretmaker is bestemd voor verplichte en niet-verplichte inburgeraars, die voldoen aan de volgende eisen:

- een cursus volgen bij Capabel;
- ingeschreven zijn bij gemeente Den Haag;
- leeftijd kinderen tussen 2½-4 jaar.

Waar?

Voorschool De Pretmaker ligt middenin de wijk Transvaal, aan de Pretoriusstraat. Dit is de woonomgeving van een deel van de inburgeraars.

Kosten?

Ouders betalen een eigen bijdrage van € 20 per maand. Ouders met een Ooievaarspas betalen *geen* eigen bijdrage.

Aanmelden?

Trajectregisseurs/kinderopvangspecialisten van Den Haag OpMaat melden de kinderen aan bij De Pretmaker. Zij verzorgen ook de aanmelding van de twee andere kinderopvangvormen specifiek voor inburgeraars: opvang op leslocatie en de specifieke kindercentra van de SRK. Voor de ontwikkeling en implementatie van het interne proces voor zowel verplichte als niet verplichte inburgeraars heeft Den Haag OpMaat een externe projectleider aangetrokken. Het doel is dat ouders zowel een taalaanbod, als een aanbod kinderopvang krijgen. In overleg met de ouders kijkt Den Haag OpMaat welke vorm van opvang het beste aansluit bij de specifieke situatie van de ouders.

Bijlage 3

In deze bijlage wordt een korte beschrijving gegeven van de pilot over de opvang op locatie van de taalaanbieder. De pilot is per eind 2010 gestopt.

Opvang in de leslocatie (De Rade)

Gemeente Den Haag onderzoekt de mogelijkheden van kinderopvang in de leslocatie. Vanaf 1 september 2009 werken de taalaanbieder Capabel en kinderopvangorganisatie Triodus samen in De Rade. Tijdens de lestijden staat de opvang open voor kinderen van verplichte en niet-verplichte inburgeraars.

Waarom?

De opvang is opgezet vanuit de verwachting dat opvang op de leslocatie drempelverlagend werkt. Ouders hoeven geen reisafstanden en –tijden te overbruggen. Bovendien fungeren moeders zelf als ‘vangnet’ voor hun kind. Triodus biedt veilige en verantwoorde opvang in een groep van zes kinderen (waarvan maximaal drie jonger dan een jaar). De kinderen krijgen geen maaltijden, wel drinken en koekje en fruit. Ouders nemen zelf flesvoeding en moedermelk mee. En luiers?

Voor wie?

De opvang op leslocatie is bestemd voor kinderen van verplichte en niet-verplichte inburgeraars, die het taalaanbod in De Rade volgen en bij gemeente Den Haag zijn ingeschreven. Het maximum aantal opvanguren is negen: drie keer per week drie aaneengesloten uren. Kinderen van 6 maanden tot 4 jaar zijn welkom.

Waar?

De opvang is gevestigd in De Rade, in Bouwlust. Capabel verzorgt hier het taalaanbod. De opvang is gedurende veertig schoolweken per jaar geopend, tussen 9 en 16 uur.

Kosten?

Ouders betalen *geen* eigen bijdrage.

De kortdurende opvang op leslocatie valt niet onder de Wet kinderopvang. Tijdens de proefperiode financiert Den Haag de kosten uit het inburgeringsbudget.

Aanmelden?

Alleen vooraf bij Triodus aangemelde kinderen kunnen op de opvang terecht. Een beperkt aantal basisgegevens moet vermeld staan op het aanmeldingsformulier: naam en BSN van de ouder, per kind de naam, geboortedatum, eventueel tijd van flesvoeding, medische zorg of andere bijzonderheden.

Trajectregisseurs/kinderopvangspecialisten van Den Haag OpMaat melden de kinderen aan bij Triodus. Zij verzorgen ook de aanmelding van de twee andere kinderopvangvormen specifiek voor inburgeraars: de voorschool en de specifieke kindercentra van de SRK. Voor de ontwikkeling en implementatie van het interne proces voor zowel verplichte als niet verplichte inburgeraars heeft Den Haag OpMaat een externe projectleider aangetrokken. Het doel is dat ouders zowel een taalaanbod, als een aanbod kinderopvang krijgen. In overleg met de ouders kijkt Den Haag OpMaat welke vorm van opvang het beste aansluit.

